

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 61 / 1997

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (πρώην Εμπορίου) την 7 Απριλίου 1997 , ημέρα Δευτέρα και ώρα 11:15, με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Λασσαδός

Μέλη: Νικόλαος Σακελλαρόπουλος,

Βλάσιος Ασημακόπουλος,

Παναγιώτης Μαντζουράνης, κωλυομένου του τακτικού κ. Χαρίλαου Χάρακα,

Κων/νος Ηλιόπουλος,

Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, κωλυόμενου του τακτικού κ. Λεωνίδα Νικολούζου,

Δημήτριος Τζουγανάτος,

Μελίνα Μουζουράκη,

Ιωάννης Κατσουλάκος.

Γραμματέας: Ελένη Βασιλειάδου, αναπληρώτρια, κωλυόμενης της κας Αλεξ.- Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέμα της Συνεδρίασεως ήταν **ο έλεγχος της συγκεντρώσεως μεταξύ των εταιρειών Elekta AB αφ'ενός και της Philips Medical Systems International BV αφ'ετέρου**, η οποία γνωστοποιήθηκε από τις ως άνω εταιρείες στην υπηρεσία μας στις 4/2/97 σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Κατά την συζήτηση παρέστη ο πληρεξούσιος και εξουσιοδοτημένος δικηγόρος των δύο εταιρειών, κ. Κων/νος Παπαϊωάννου.

Στην αρχή της συζητήσεως έλαβε το λόγο η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε την έγγραφη εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί της υποθέσεως και πρότεινε την έγκριση της συγκεντρώσεως. Στην συνέχεια έλαβε τον λόγο ο πληρεξούσιος

δικηγόρος των δύο εταιρειών που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, ο οποίος ανέπτυξε την άποψη του και παρήχε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής, ζήτησε δε την έγκριση της συγκεντρώσεως.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε στην συνέχεια σε Διάσκεψη, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, και τις απόψεις που διετύπωσαν, προφορικώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την συζήτηση της υποθέσεως,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

I.- Στις 21.01.1997 υπογράφηκε μεταξύ της ανώνυμης Σουηδικής εταιρείας Elekta AB και της Ολλανδικής εταιρείας Philips Medical Systems International BV (στο εξής PMS) συμφωνία, σύμφωνα με την οποία η Elekta AB εξαγόρασε ολόκληρο το τμήμα ραδιοθεραπείας της PMS.

Η συμφωνία προβλέπει τα εξής :

- με την υπογραφή της συμφωνίας (21.1.1997) θα εξαγοραστούν τα τμήματα ραδιοθεραπείας στο Βέλγιο, στην Γερμανία, την Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο (περιλαμβανομένου και του εργοστασίου παραγωγής στο Crawly) και στις Η.Π.Α.

- μέσα σε δώδεκα μήνες από την υπογραφή της συμφωνίας, θα εξαγοραστούν τα τμήματα ραδιοθεραπείας στην Αυστρία, την Δανία, την Γαλλία, την Ιταλία, την Νορβηγία, την Πορτογαλία, την Ισπανία, την Σουηδία και την Ελβετία και

- μέσα σε τριάντα έξι μήνες από την υπογραφή της συμφωνίας θα εξαγοραστούν τα τμήματα ραδιοθεραπείας στην Ελλάδα, στην Αυστραλία και το Χονγκ-Κονγκ.

Κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (δηλαδή μέχρι την υπογραφή των εθνικών/ τοπικών συμφωνητικών), η PMS θα συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες της στις χώρες αυτές και θα υποστηρίζει τον εξοπλισμό της. Ειδικά για την Ελλάδα και το Βέλγιο τέθηκε όρος ότι η

συμφωνία που θα αφορά την συγχώνευση των σχετικών τμημάτων ραδιοθεραπείας της PMS στην Ελλάδα και στο Βέλγιο, θα υπογραφεί μόνον εάν και εφόσον οι αρμόδιες Επιτροπές Ανταγωνισμού χορηγήσουν την έγκρισή τους.

Η εταιρεία Elekta AB διέπεται από το δίκαιο της Σουηδίας, έχει έδρα την Στοκχόλμη, ελέγχει μια πληθώρα θυγατρικών σε διάφορα μέρη του κόσμου και δραστηριοποιείται στους παρακάτω τομείς : έρευνα, μελέτη, κατασκευή και εμπορία εξειδικευμένων στερεοστατικών και ραδιοχειρουργικών οργάνων, οργάνων χειρουργικής που επιτρέπουν οπτική καθοδήγηση μέσω ηλεκτρονικής απεικόνισης, χειρουργικών εργαλείων, λογισμικού (software) για την υποστήριξη ιατρικών συσκευών, προϊόντων ραδιοθεραπείας(αλλά όχι ευθύγραμμους επιταχυντές), καθώς επίσης και του Gamma Knife, εξειδικευμένης συσκευής για μη επιθετική ραδιοχειρουργική στον εγκέφαλο (“νευροχειρουργική χωρίς νυστέρι”) . Η Elekta AB ασκεί τις δραστηριότητες της στην Ελληνική αγορά μέσω των εταιρειών : α) ΒΑΜΒΑΣ Α.Ε β) ΠΕΝΥ ΕΕ και γ) του Νικολάου Παπαποστόλου για τα προϊόντα κρυοχειρουργικής.

Οι πωλήσεις της Elekta AB στην Ελλάδα δεν είναι σημαντικές (45.000.000 δρχ. περίπου τους τελευταίους 18 μήνες). Συγκεκριμένα ο κύκλος εργασιών σε ECU της Elekta AB στην Ελλάδα έχει ως εξής : Μάιος 1993-Απρίλιος 1994 : 78.430, Μάιος 1994-Απρίλιος 1995: 79.248, Μάιος 1995-Απρίλιος 1996: 58.955.

Σημειώνεται ότι οι πωλήσεις της στην Ελλάδα τα τελευταία 5 χρόνια αφορούν μικροστερεοστατικά συστήματα (36%), κρυοχειρουργικά συστήματα (8%), την συσκευή ultrasonic aspirator (52%) και διάφορα άλλα προϊόντα 4%. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν πραγματοποιηθεί πωλήσεις της συσκευής Gamma Knife στην Ελλάδα (το οποίο είναι και το κύριο προϊόν της Elekta), καθώς επίσης και προϊόντων που σχετίζονται με την ραδιοθεραπεία.

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας, ο κύκλος εργασιών της Elekta ανά τον κόσμο ανήλθε για το τελευταίο οικονομικό έτος σε 816 εκατομμύρια Σουηδικές Κορόνες (94.935.000 ECU περίπου).

Η εταιρεία PMS διέπεται από το δίκαιο της Ολλανδίας, έχει έδρα το Best είναι θυγατρική της Philips Electronics NV με 60 θυγατρικές ανά τον κόσμο και δραστηριοποιείται στον χώρο των ιατρικών εργαλείων /συσκευών. Κατασκευάζει και διακινεί διαγνωστικά συστήματα ακτινών Χ (συμβατικά και τηλεχειριζόμενα), συσκευές για χειρουργική και καρδιοαγγειακή ακτινογράφιση, συσκευές ψηφιακής απεικόνισης, ηλεκτρονικούς τομογράφους, μαγνητικούς τομογράφους, συσκευές υπερήχων, συσκευές ραδιοθεραπείας κλπ. Το τμήμα ραδιοθεραπείας κατασκευάζει και διακινεί ευθύγραμμους επιταχυντές καθώς επίσης και τον απαραίτητο εξοπλισμό τους αναλαμβάνοντας επιπλέον την συντήρηση/επισκευή του εξοπλισμού αυτού.

Η PMS ασκεί τις δραστηριότητες της στην Ελλάδα μέσω της θυγατρικής της, Philips Ελλάς Ιατρικά Συστήματα Ανώνυμος Εμπορική Εταιρεία. Στο τμήμα ραδιοθεραπείας ο συνολικός κύκλος εργασιών της Philips στην Ελλάδα ανήλθε το 1996 κατά την εκτίμηση της Philips Ελλάς περίπου στο ποσό των 300.000.000 δρχ. (995.100 ECU).

Ο συνολικός κύκλος εργασιών του τμήματος ραδιοθεραπείας της PMS BV ανά τον κόσμο ανήλθε το περασμένο οικονομικό έτος στο ποσό των 150 εκατομμυρίων Ολλανδικών φιορινιών περίπου (69.118.000 ECU).

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα προϊόντα και των δύο εταιρειών δεν απευθύνονται στο ευρύ καταναλωτικό κοινό αλλά σε ιδιαίτερος εξειδικευμένη αγορά και συγκεκριμένα σε νοσοκομεία και μεγάλες κλινικές. Επίσης:

Η Elekta δεν κατασκευάζει ή εμπορεύεται ευθύγραμμους επιταχυντές. Τα ελάχιστα προϊόντα ραδιοθεραπείας που κατασκευάζει η Elekta (όργανα που ρυθμίζουν την δοσολογία, συσκευές παρακολούθησης κλπ.) είναι βοηθητικά και συμπληρωματικά των ευθύγραμμων επιταχυντών.

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει συσκευή που να ανταγωνίζεται ή να προσομοιάζει με το Gamma Knife. Η αγορά του είναι σχετικά νέα και μέχρι σήμερα έχουν πωληθεί μόλις 100 μονάδες ανά τον κόσμο. Ο μοναδικός του ανταγωνιστής μέχρι τουλάχιστον σήμερα είναι η κλασική μέθοδος

νευροχειρουργικής με νυστέρι. Αναμένεται όμως ότι στο μέλλον θα εξελιχθούν και άλλες ανταγωνιστικές μέθοδοι μη επιθετικής νευροχειρουργικής.

Αντίθετα στον χώρο των γραμμικών επιταχυντών η αγορά είναι μεγαλύτερη. Συγκεκριμένα στην παγκόσμια αγορά έχουν πωληθεί/εγκατασταθεί 5.000 μονάδες γραμμικών επιταχυντών. Στην αγορά αυτή δραστηριοποιούνται εκτός από την PMS, και οι εταιρείες Varian Associates (με δεσπόζουσα θέση στην αγορά), Siemens Medical Systems, General Electric και Mitsubishi International.

Τα προϊόντα και των δύο εταιρειών δεν απευθύνονται σε συγκεκριμένη γεωγραφική αγορά αλλά απευθύνονται σε όλους τους καταναλωτές ανά τον κόσμο. Πρέπει να σημειωθεί ότι στον χώρο των σύγχρονων ηλεκτρονικών οργάνων ιατρικών εφαρμογών η σχετική αγορά είναι ιδιαίτερα μικρή καθώς τα προϊόντα είναι απολύτως εξειδικευμένα και χρησιμοποιούνται για αντιμετώπιση απολύτως συγκεκριμένων προβλημάτων. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα η σχετική αγορά είναι πολύ μικρή καθώς πωλούνται πολύ λίγες μονάδες ραδιοθεραπείας κάθε χρόνο. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της αγοράς επηρεάζεται άμεσα από τις παραγγελίες των μονάδων ραδιοθεραπείας που δεν γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Αγοραστές των προϊόντων ραδιοθεραπείας της Philips Medical Systems στην Ελλάδα είναι μεγάλα νοσοκομεία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που χορηγήθηκαν στην Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού μετά από αίτημα της από την Philips Ελλάς, και όχι αυτά της γνωστοποίησης που κρίθηκαν ανακριβή και ελλιπή, καθώς και αυτά που απέστειλαν οι ανταγωνίστριες εταιρείες, εκτιμάται ότι τα μερίδια αγοράς στην Ελληνική αγορά στον τομέα ραδιοθεραπείας έχουν ως εξής :

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΑΓΟΡΕΣ					
	ΓΡΑΜΜΙΚΟΙ ΕΠΙΤΑΧΥΝΤΕΣ		ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΤΕΣ		ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΟΒΑΛΤΙΟΥ 60	
	ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
PHILIPS	10	52,6%	7	63,6%	-	-
SIEMENS	3	15,8%	1	9,09%	7	36,8%

GENERAL	4 *	21,05%	2	18,18%	8	42,1%
ELECTRIC						
ΛΟΙΠΟΙ	2	10,55%	1	9,13%	4	21,1%
ΣΥΝΟΛΟ	19	100%	11	100%	19	100%

Με βάση τα παραπάνω και του ότι :

i) Σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2, εδάφ. β του ν. 703/77 όπως ισχύει, το οποίο ορίζει ότι συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, διαπιστώνεται ότι με τη συμφωνία εξαγοράς του τμήματος ραδιοθεραπείας της Philips από την Elekta αποκτάται ο πλήρης έλεγχος του τμήματος ραδιοθεραπείας (εξαιρουμένων των μονάδων κοβαλτίου 60) της πρώτης από την δεύτερη, και συνεπώς πραγματοποιείται οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ.2β, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

(ii) Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1, του ν.703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται η μία εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος.

Συγκεκριμένα, ενώ ο συνολικός κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στην συγκέντρωση εταιρειών σε παγκόσμιο επίπεδο, υπερβαίνει τα 50 εκατ. ECU (164.053.000 ECU) σε εθνικό επίπεδο καμία από τις συμμετέχουσες εταιρείες δεν υπερβαίνει το όριο των 5 εκατ. ECU (Elekta 147.000 ECU και Philips Ελλάς περίπου 1.000.000 ECU) και επομένως το κριτήριο του συνολικού κύκλου εργασιών του άρθρου 4β. 1. (β) δεν πληρούται. Αντίθετα το μερίδιο αγοράς των προϊόντων που αφορά η συγκέντρωση υπερβαίνει το 25% του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται σ' αυτήν και συνεπώς πληρούται το κριτήριο του μεριδίου αγοράς του άρθρου 4β.1.(α) .

Συνεπώς τα συμβαλλόμενα μέρη είχαν υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της συγκέντρωσής τους σύμφωνα με το άρθρο 4β, όπως και το έπραξαν εμπρόθεσμα (21 Ιανουαρίου 1997 υπογράφηκε η συμφωνία και 4 Φεβρουαρίου 1997 γνωστοποιήθηκε η συγκέντρωση).

(iii) Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ.1 του ν.703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Κατά την εκτίμηση της εξεταζόμενης περίπτωσης στα πλαίσια των σχετικών αγορών που αφορά η συγκέντρωση έχουν συνεκτιμηθεί οι ακόλουθοι παράγοντες/δεδομένα :

-η αγορά των προϊόντων ραδιοθεραπείας και ο εξοπλισμός των προϊόντων αυτών είναι μια διεθνοποιημένη αγορά με έντονο ανταγωνισμό όπου η σχέση αποτελέσματος-κόστους παίζει καθοριστικό ρόλο στην διάρθρωση της ζήτησης των προϊόντων αυτών. Σημαντική παρουσία στην ελληνική αγορά έχουν και οι εταιρείες Siemens, General Electric, καθώς και Varian οι οποίες διαθέτουν σημαντική οικονομική ισχύ και φήμη. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της αγοράς καθώς και τα μερίδια που κατέχουν οι εταιρείες επηρεάζονται άμεσα από τις παραγγελίες των μονάδων ραδιοθεραπείας των νοσοκομείων που δεν γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των προϊόντων ραδιοθεραπείας στην Ελλάδα διατίθεται σε κρατικά νοσοκομεία με μειοδοτικούς διαγωνισμούς και επομένως η τιμή του προϊόντος είναι ένας από τους πλέον αποφασιστικούς παράγοντες. Συνεπώς, ο υπαρκτός αλλά και ο δυνητικός ανταγωνισμός που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το υφιστάμενο καθεστώς πολιτικής προμηθειών, είναι έντονος.

- Οι δύο εταιρείες δεν υπήρξαν ουσιαστικά ανταγωνιστές στην Ελληνική αγορά.

- Νομικοί περιορισμοί δεν υπάρχουν για την είσοδο νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

- Η εν λόγω συγκέντρωση εκτιμάται ότι θα επηρεάσει θετικά τον τελικό καταναλωτή/ασθενή για τους εξής λόγους:

- Με την συγχώνευση των δύο εταιρειών αναμένεται να μειωθεί το κόστος της έρευνας για την εξέλιξη των συστημάτων ραδιοθεραπείας, και η ένταση της έρευνας να αυξηθεί.
- Με την συγχώνευση αναμένεται ότι θα αυξηθούν οι δυνατότητες για σχεδιασμό ακόμα πιο συμβατού εξοπλισμού το οποίο θα διευκολύνει την χρήση αλλά και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων ραδιοθεραπείας.
- Επίσης θα επιτευχθεί μείωση του κόστους του διοικητικού και εξειδικευμένου προσωπικού που απαιτείται για την εξυπηρέτηση και service του εξοπλισμού παγκοσμίως, καθόσον θα ενοποιηθούν οι σχετικές υπηρεσίες.

Δευτερεύοντες περιορισμοί

Ο μοναδικός δευτερεύων περιορισμός που περιέχεται στην συμφωνία των δύο εταιρειών (Elekta και PMS International BV), είναι η συνήθης ρήτρα απαγόρευσης ανταγωνισμού. Σύμφωνα με την ρήτρα αυτή η PMS International BV υποχρεούται για διάστημα 5 ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της σύμβασης, να μην ανταγωνίζεται την αγοράστρια Elekta στον τομέα της ραδιοθεραπείας. Γεωγραφικά όρια δεν έχουν τεθεί στην προαναφερόμενη ρήτρα καθώς η εξαγορά αφορά όλες τις δραστηριότητες ραδιοθεραπείας της PMS International BV σε όλο τον κόσμο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι με την εν λόγω συγκέντρωση δεν προκύπτουν δυσμενείς για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις στις σχετικές αγορές και ότι συνεπώς δεν συντρέχει περίπτωση να απαγορευθεί αυτή η συγκέντρωση.

Η απόφαση εκδόθηκε την 14η Μαΐου 1997

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συντάξας την απόφαση

Ο Πρόεδρος

Ι. Κατσουλάκος

Κων/νος Λασσαδός

Η αναπλ. Γραμματέας

Ελ Βασιλειάδου